خبر

اتحادیه اروپا درباره برگزیت تصمیم می‌گیرد

آخرین روزنه امید

● به دنبال شکست دولت بریتانیا در تصویب جدول زمان‌بندی سه‌روزه پیشنهادی برای بررسی لایحه توافق‌نامه برگزیت، اتحادیه اروپا در مورد تمدید مهلت خروج بریتانیا از این اتحادیه تصمیم می‌گیرد. به گزارش بی‌بی‌سی، قانون‌گذاران مجلس عوام بریتانیا از یک سو به‌طور اصولی به طرح بوریس جانسون برای خروج از اتحادیه اروپا رأی «موافق» داده و از سوی دیگر با زمان‌بندی نخست‌وزیر «مخالفت» کرده‌اند. این نخستین بار از سال ۲۰۱۶، از زمان همه‌پرسی در مورد خروج بریتانیا از اتحادیه اروپاست که پارلمان از ماهیت یک طرح خروج از سوی دولت حمایت می‌کند.

این حمایت، هرچند احتمالا خبر خوشی برای بوریس جانسون است، اما به‌معنای پایان کار نیست و چالش‌های دولت جانسون نیز تمام نشده است. قانون‌گذاران بریتانیایی هم‌زمان با رأی موافق خود به ماهیت طرح برگزیت، امکان عملی‌شدن آن در زمان‌بندی موردنظر نخست‌وزیر، یعنی ۳۱ اکتبر، را تقریبا ناممکن کرده‌اند.

اکنون سران اتحادیه اروپا باید تصمیم بگیرند آیا مهلت ۳۱ اکتبر برگزیت را تمدید کنند یا نه و چه زمانی را برای آن تعیین کنند. دفتر نخست‌وزیری بریتانیا گفت اگر اتحادیه اروپا پیشنهاد تعویق برگزیت تا ژانویه سال آینده را مطرح کند، بوریس جانسون خواهان برگزاری انتخابات سراسری خواهد شد.

از سوی دیگر، بوریس جانسون به دنبال رأی منفی نمایندگان مجلس علیه جدول زمانی سه‌روزه مطالعه توافق برگزیت، لایحه خروج از اتحادیه اروپا را «تعلیق» کرده است. تأخیر در این مسئله به معنای آن است که بوریس جانسون نمی‌تواند به وعده خود مبنی بر خروج از اتحادیه اروپا در ۳۱ اکتبر عمل کند. دونالد تاسک، رئیس شورای اروپایی گفت توصیه او به کشورهای اتحادیه اروپا، تمدید مهلت برگزیت است.

جانسون پس از آنکه نتوانست حمایت نمایندگان مجلس عوام بریتانیا را جلب کند مجبور به ارسال نامه‌ای به اتحادیه اروپا و درخواست برای تمدید سه‌ماهه مهلت برگزیت شد. یک منبع دفتر نخست‌وزیری بریتانیا نیز گفت جانسون تمدید طولانی‌مدت را نخواهد پذیرفت. منابع اروپایی گفته‌اند احتمالا اتحادیه اروپا تا ژانویه ۲۰۲۰ مهلت برگزیت را تمدید خواهد کرد.

همچنین خبرگزاری آلمان از آمادگی مشروط فرانسه برای تمدید مهلت برگزیت خبر داد اما با تجدید مذاکره با بریتانیا بر سر توافق ناظر بر برگزیت مخالف است. آملی مونتشالی، سرپرست مسائل اروپای دولت فرانسه به خبرگزاری فرانسه گفت: «ما بررسی خود را تا پایان هفته جاری ادامه خواهیم داد و درباره امکان فنی تمدید این مهلت برای چند روز تصمیم خواهیم گرفت».

برای گفت‌وگو درباره خروج نیروهای آمریکایی

اسپر وارد بغداد شد

● وزیر دفاع آمریکا وارد بغداد شد تا درباره جزئیات حضور نیروهای آمریکایی در خاک عراق گفت‌وگو کند. این نیروها از شمال سوریه خارج شده‌اند و ارتش عراق گفته است آنها نمی‌توانند در عراق مستقر شوند. به‌گزارش خبرگزاری رویترز، مارک اسپر، در این سفر با عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر و نجاح الشمری، وزیر دفاع عراق دیدار کرد.ارتش عراق سه‌شنبه در بیانیه‌ای اعلام کرد نیروهای آمریکایی که از سوریه خارج شده‌اند، اجازه ماندن در این کشور را ندارند و فقط می‌توانند از طریق اقلیم کردستان از عراق خارج شوند. ارتش عراق گفت «توافقی درباره استقرار این نیروها در خاک عراق وجود ندارد».

این اعلام در حالی صورت گرفت که اسپر یک روز قبل از آن گفته بود با مقامات وزارت دفاع عراق به توافق رسیده است که هزار نفر از نیروهای نظامی آمریکا پس از عقب‌نشینی از سوریه در غرب این کشور مستقر شوند. او همچنین گفته بود این نیروها دو مأموریت مشخص دارند: کمک به دفاع از عراق و انجام عملیات علیه گروه داعش. هم‌اکنون، طبق قراردادی میان دو کشور، بین پنج تا شش هزار نفر از نیروهای آمریکایی در عراق حضور دارند.

وزیر دفاع آمریکا بعد در عربستان سعودی تأکید کرد «هدف آن است که نیروهایی آمریکایی خارج‌شده از سوریه سرانجام به آمریکا انتقال یابند و نه اینکه به‌طور دائم در عراق مستقر شوند». او همچنین اظهار کرد برای بررسی جزئیات حضور نیروهای آمریکایی در عراق در نظر دارد با سران این کشور دیدار و گفت‌وگو کند. سفر وزیر دفاع آمریکا به بغداد ساعاتی پس از توافق رجب طیب اردوغان و ولادیمیر پوتین، رؤسای جمهوری ترکیه و روسیه برای همکاری سیاسی و نظامی در شمال سوریه انجام شد.نیروهای آمریکایی با عقب‌نشینی از سوریه راه را برای ارتش ترکیه هموار کردند تا بتواند بدون مانع برای سرکوب نیروهای کرد «یگان‌های مدافع خلق» وارد عملیات شود. این عملیات حدود دو هفته پیش آغاز شد.

عکس: AP

جای پای مسکو در منطقه محکم‌تر می‌شود

خاورمیانه در دستان پوتین

باراک اوباما، رئیس‌جمهور وقت ایالات متحده، در سال ۲۰۱۴ روسیه را «قدرتی منطقه‌ای» دانست؛ اما روسیه کشوری بود که آن زمان نمی‌توانست به‌عنوان قدرتی پرنفوذ و منطقه‌ای نقش‌آفرینی کند، بلکه قدرت خود را با ایجاد ناآرامی و آشوب در کشورهای همسایه به رخ می‌کشید. با گذشت پنج سال از آن دوران و با نگاهی به تحولات دو هفته اخیر، پوتین قطعا با یادآوری آن اظهارات به خنده افتاده است.

نظامیان و شبه‌نظامیان تحت حمایت روسیه در روزهای اخیر مناطقی را در سوریه تحت کنترل گرفتند که تا چند روز قبل از آن، در اختیار نیروهای آمریکایی بود. این تحول نشانه فروپاشی موقعیت ایالات متحده در منطقه و افزایش نفوذ روسیه به‌عنوان قدرت منطقه‌ای و مهم‌ترین بازیگر تعیین‌کننده در جنگ داخلی سوریه محسوب می‌شود. در همین حال، روسیه در خلیج‌فارس نیز در حال تبدیل‌شدن به قدرتی تأثیرگذار است. سفر هفته گذشته ولادیمیر پوتین به عربستان و امارات متحده عربی، به‌نوعی نمایش قدرت روسیه در منطقه بود؛ قدرتی که روز به روز افزایش می‌یابد و از زمان اوج‌گیری اتحاد جماهیر شوروی در دهه ۶۰ میلادی بی‌سابقه بوده است.

تصور قدرت‌نمایی این‌گونه روسیه تا چند سال قبل امکان نداشت. قبل از ورود روسیه به جنگ سوریه، بشار اسد تنها متحد مهم منطقه‌ای مسکو، بر همه خاک سوریه مسلط نبود و ورود پوتین به جنگ سوریه باعث شد معادلات به سود اسد تغییر کند. سال ۲۰۱۵ و زمانی که روسیه مداخله نظامی خود در سوریه را آغاز کرد، اوباما پیش‌بینی کرد نیروهای روسی به‌زودی در باتلاق سوریه گرفتار می‌شوند؛ اما پیش‌بینی اوباما هرگز محقق نشد.

مسکو با مشارکت ایران و نیروهای تحت فرمانش، ابتکار عمل را در سوریه در دست گرفتند و هرگونه گشایش نظامی و دیپلماتیک در این کشور، بدون جلب نظر روسیه، ایران و متحدانش غیرممکن شد.

افزایش قدرت و نفوذ روسیه در منطقه تنها به سوریه محدود نشد؛ مسکو تلاش کرد رابطه سیاسی و اقتصادی خود را با بسیاری از کشورهای منطقه ازجمله امارات متحده عربی، عربستان و مصر که متحدان کلیدی واشنگتن بودند، بهبود بخشد. ترکیه، یکی از اعضای کلیدی ناتو نیز به‌تازگی به ایالات متحده پشت کرده و در زمین روسیه و مطابق خواسته‌های پوتین بازی می‌کند. رابطه ترکیه و ایالات متحده به‌تازگی و در پی اقدام اردوغان برای خرید سیستم‌های دفاع موشکی اس-۴۰۰ روسی، متشنج‌تر شد؛ به‌طوری‌که واشنگتن در واکنش به این اقدام، ترکیه را از فهرست خریداران جنگنده‌های اف-۳۵ حذف کرد. تقابل روسیه و غرب فقط به خاورمیانه محدود نمی‌شود؛ مسکو در جریان جنگ داخلی لیبی نیز برابر ناتو قرار گرفت و به حمایت از ژنرال خلیفه حفتر، رهبر شورشیان پرداخت.

با نگاهی به تحولات سال‌ها و ماه‌های اخیر، به نظر می‌رسد پوتین برای احیای اقتدار روسیه در خاورمیانه برنامه‌ای هوشمندانه اجرا کرده است. قدرت هوایی و حمایت از برخی گروه‌های شبه‌نظامی، از کم‌هزینه‌ترین راه‌ها برای گسترش نفوذ و اعمال قدرت پوتین در سوریه و منطقه بود و از این نظر، با توجه به دشواری‌های اقتصادی روسیه در سال‌های اخیر، باید ابتکار پوتین را تحسین کرد. رئیس‌جمهور روسیه البته در این مسیر ریسک‌هایی نیز انجام داد؛ ازجمله اینکه خلبانان، مشاوران و نیروهای ویژه روسی را رهسپار میدان جنگ در سوریه کرد و این اقدام باعث شد رقبای مسکو، ازجمله ایالات متحده محتاطتر از قبل باشند.

پوتین برای توسعه قدرت و نفوذ منطقه‌ای خود، هم‌زمان از نظر دیپلماتیک نیز انعطاف‌پذیری‌هایی نشان داد و تلاش کرد با تمام قدرت‌های منطقه‌ای رابطه‌ای نزدیک و بدون تنش داشته باشد. رئیس‌جمهور روسیه با این دیدگاه که «کشورها نه دوستانی همیشگی دارند و نه دشمنانی دائمی، تنها چیزی که اهمیت دارد منافع دائمی است»، اقدام به بهبود رابطه با ترکیه کرد و پس از آن نیز از ترکیه به‌عنوان ابزاری برای تضعیف ناتو که از نگاه پوتین مهم‌ترین تهدید علیه روسیه محسوب می‌شود، استفاده کرد.

رئیس‌جمهور روسیه برای توسعه اقتدار خود در منطقه، تنها به اقدامات خود تکیه نکرد. یکی از مهم‌ترین عواملی که مسکو را در جایگاه کلیدی و تعیین‌کننده امروز قرار داده، اشتباه‌های استراتژیک ایالات متحده است. واشنگتن در سال‌های اخیر توجه کمتری به خاورمیانه نشان داد و به هر قیمت تلاش کرد از تعهدات خود در این منطقه پرآشوب بکاهد؛ روسیه نیز از این فرصت استفاده و جای پای خود را به‌عنوان مهم‌ترین قدرت منطقه محکم کرد.

جزئیات توافق پوتین و اردوغان

رؤسای‌جمهور روسیه و ترکیه در مذاکرات هفت‌ساعته خود در سوچی، بر سر پایان مناقشه در شمال سوریه توافق کردند؛ توافقی که ولادیمیر پوتین و رجب طیب اردوغان از آن به‌عنوان «توافقی تاریخی» یاد کردند. بر اساس این توافق، شبه‌نظامیان کُرد یگان‌های مدافع خلق از ظهر روز گذشته حداکثر در ۱۵۰ساعت با سلاح‌های خود از محدوده ۳۰کیلومتری مرز ترکیه و سوریه خارج خواهند شد. اردوغان همچنین با اشاره به گفت‌وگوهای خود با پوتین اعلام کرد ترکیه و روسیه اجازه هیچ تحرک جدایی‌طلبانه‌ای را در شمال سوریه نخواهند داد. مولود چاووش‌اوغلو، وزیر خارجه ترکیه، اعلام کرد همه نیروهای کُرد با تمام سلاح‌های خود از شهر منبج و تل‌رفعت خارج می‌شوند. سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه نیز تأکید کرد نیروهای نظامی کشورش به همراه نظامیان ارتش سوریه، تسهیلاتی را برای خروج هرچه سریع‌تر نیروهای کُرد از شمال سوریه فراهم خواهند کرد. روسیه و ترکیه پس از خلع سلاح شبه‌نظامیان کُرد، به گشت‌زنی‌های مشترک نظامی در مناطق شمال شرق سوریه اقدام خواهند کرد. روسیه خواستار گفت‌وگوی مستقیم میان کردهای شمال سوریه و دولت دمشق شد و تأکید کرد نیروهای خارجی غیرقانونی باید از این کشور خارج شوند. ولادیمیر پوتین درباره مکانیسم تعیین‌شده برای جلوگیری از شروع مجدد حملات نظامی ترکیه به مواضع گروه‌های مسلح کُرد در شمال سوریه گفت: «این تصمیم‌ها که از دید من بسیار مهم و حتی تعیین‌کننده هستند، اجازه خواهند داد تا بتوان بر شرایط بسیار بحرانی موجود پیروز شد». ترکیه از حدود سه هفته قبل، پس از تصمیم کاخ سفید برای خارج‌کردن نظامیان آمریکایی از شمال سوریه، تهاجم نظامی خود را در قالب عملیاتی موسوم به «چشمه صلح» آغاز کرد و پس از ۹ روز بمباران و گلوله‌باران مواضع شبه‌نظامیان کُرد در شهرهای مختلف مرزی، در نهایت با میانجیگری آمریکا حملات خود را در آتش‌بسی مشروط به حال تعلیق درآورد. ترکیه که شبه‌نظامیان کُرد یگان‌های مدافع خلق را «تروریست» و همدست پ‌ک‌ک می‌خواند، خواهان ایجاد منطقه‌ای امن در عمق مناطق مرزی شمال سوریه است.

استعفای وزیر خارجه افغانستان

صلاح‌الدین ربانی، وزیر خارجه افغانستان، از سمتش استعفا داد. به گزارش بی‌بی‌سی، ربانی با انتشار نامه استعفایش، خطاب به اشرف غنی، رئیس‌جمهوری این کشور، نوشته است در پنج سالی که به‌عنوان وزیر خارجه افغانستان فعالیت کرده است، «شاهد ایجاد شبه‌ساختارهای موازی و به‌حاشیه‌راندن نهادهای اساسی حکومت» بوده و ازاین‌رو ادامه کار را در حکومت به‌صلاح ندانسته و استعفا می‌دهد.

سفیر آمریکا در اوکراین گزارش سیا درباره ترامپ را تأیید کرد

شهادت جنجالی دیپلمات علیه پرزیدنت

چند ساعت شهادت در جلسه غیرعلنی کنگره آمریکا کافی بود تا بار دیگر، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری این کشور، از طرف نمایندگان حزب رقیبش در تنگنا قرار بگیرد، چراکه با سخنان ویلیام تایلر، سفیر موقت آمریکا در اوکراین تحقیقات استیضاح ترامپ وارد مرحله جدیدی شد.

ویلیام تایلر، دیپلمات کهنه‌کار آمریکایی که برای ادای توضیحات به کنگره احضار شده بود، می‌گوید کمک نظامی آمریکا و درخواست دیدار رئیس‌جمهوری اوکراین با دونالد ترامپ، هر دو به اعلان رسمی تحقیقات علیه رقیب انتخاباتی ترامپ مشروط شده بوده است. اما ترامپ و دوستانش در کاخ سفید تأکید دارند که «گروکشی سیاسی» با هدف کمک به ستاد انتخاباتی ترامپ رخ نداده است.

بر اساس سخنان تایلر، ترامپ پرداخت کمک‌های مالی ۴۰۰ میلیون دلاری به اوکراین را مشروط به اعلام رسمی پرونده قضائی علیه هانتر بایدن، به اتهام فساد مالی کرده و از ولادیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین خواسته بود که شخصا از گشایش پرونده‌ای قضائی علیه هانتر بایدن، پسر جو بایدن خبر دهد. او در بیانیه آغازین جلسه استماع خود گفت: «روابط ما با اوکراین به‌طور بنیادین تحت شعاع سیاست‌گذاری‌های یک کانال غیررسمی و غیرمعمول قرار گرفته بود و همچنین به دلیل گرو نگه‌داشتن کمک امنیتی بسیار مهم به این کشور به دلیل مسائل سیاسی داخلی».

کانال «غیررسمی» که آقای تایلر به آن اشاره کرده به نقش محوری چهار نفر در روابط چند ماه اخیر کاخ سفید با اوکراین اشاره دارد؛ رودی جولیانی، وکیل شخصی ترامپ؛ کورت ولکر، نماینده ویژه آمریکا در امور اوکراین؛ گوردون ساندلند، سفیر آمریکا در اتحادیه اروپا و ریک پری، وزیر انرژی آمریکا که چند روز پیش رسما کناره‌گیری خود را اعلام کرد.

آن‌طور که رسانه‌های آمریکا گزارش داده‌اند، سه نفر آخر، یعنی کورت ولکر، گوردون ساندلند و ریک پری نقشی محوری در اجرای خواسته‌های ترامپ در قبال اوکراین داشته‌اند؛ به‌طوری‌که تیم سه‌نفره خودشان را «سه آمیگو» (سه رفیق) نام‌گذاری کرده بودند.

طبق شهادت روز گذشته این دیپلمات آمریکایی، ساندلند در یک تماس تلفنی به او گفته است که نه تنها قرار دیدار زلنسکی با ترامپ وابسته به همکاری رئیس‌جمهوری اوکراین در ارتباط با هانتر بایدن است، بلکه فرمان آزادشدن کمک‌نظامی نیز منوط به این اقدام زلنسکی است.

تایلر در پیامکی که در روز نهم سپتامبر گذشته به گوردون ساندلند فرستاده، نوشته بود از نظر او مشروط‌کردن کمک نظامی با هدف کمک به کارزار انتخاباتی در داخل آمریکا «دیوانگی» است. او به نمایندگان کنگره نیز گفت: «در آن روز چنین عقیده‌ای داشتم و هنوز هم بر همان عقیده‌ام».

هدف ترامپ از این درخواست آسیب واردکردن به حیثیت رقیب انتخاباتی خود، جو بایدن، در کارزار انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۲۰ بود، اما همین مسئله اکنون به بزرگ‌ترین چالش او تبدیل شده است. هانتر بایدن، مدیرعامل یک شرکت اوکراینی گاز طبیعی به نام بوریسما است. این شرکت که بزرگ‌ترین شرکت نفت و گاز اوکراین است، از ماه‌ها پیش به فساد مالی متهم شده و پرونده‌ای برای آن تشکیل شده است.

اما جنجالی که ترامپ را تا لب تیغ استیضاح برده است، به روز ۱۸ جولای برمی‌گردد؛ ولادیمیر زلنسکی در این روز متوجه می‌شود که آمریکا پرداخت کمک نظامی ۴۰۰ میلیون دلاری به اوکراین را متوقف کرده است. درپی آن، روز ۲۵ جولای، ترامپ با همتای اوکراینی خود تماسی تلفنی داشته و خواسته خود را شخصا به اطلاع رئیس‌جمهوری اوکراین رسانده است. پس از آن، پرداخت کمک نظامی به اوکراین در روز ۱۱ سپتامبر صورت می‌گیرد. قرار بر آن می‌شود که شبکه خبری سی‌ان‌ان با ولادیمیر زلنسکی گفت‌وگویی در همین زمینه داشته باشد و زلنسکی در این گفت‌وگو خبر گشایش پرونده قضائی علیه هانتر بایدن را رسانه‌ای کند. اما طبق گزارش نیویورک‌تایمز، یکی از مشاوران زلنسکی او را از انجام این گفت‌وگو منصرف کرده است.

ویلیام تایلر از ماه ژوئن گذشته و پس از آنکه وزارت خارجه به‌صورت غیرمنتظره‌ای ماری یووانوویچ، سفیر آمریکا در اوکراین را فراخواند، به‌طور موقت جایگزین او شد. رسانه‌های آمریکا می‌گویند او با «اکراه» این سمت را پذیرفته و آشکارا هم اعلام کرده که با نحوه برکناری خانم یووانوویچ مخالف است.

حال اظهارات همین دیپلمات به پاشنه آشیل دولت ترامپ تبدیل شده است. هرچند در نهایت نتیجه استیضاح در مجلس سنا تعیین‌کننده بقای ترامپ در کاخ سفید است و بعید به نظر می‌آید جمهوری‌خواهان این نهاد قانون‌گذاری علیه او کاری بکنند؛ باید منتظر بود و دید تلاش‌های نانسی پلوسی دموکرات، در کسوت رئیس مجلس نمایندگان آمریکا در کاهش آرای ترامپ در جریان رقابت ۲۰۲۰ چه تأثیری خواهد گذاشت؛ هرچه باشد همه تلاش او این است که راه ورود دوباره ترامپ به کاخ سفید را سد کند.

رویداد

برگزاری کنفرانس بین‌المللی امنیت در ریاض

● کنفرانس «امنیت و دفاع» به منظور رایزنی و تبادل‌نظر در مورد افزایش امنیت به میزبانی ریاض، پایتخت عربستان سعودی برگزار شد. در این کنفرانس مسئولان نیروهای مسلح و نظامی کشورهای عربی حوزه خلیج‌فارس و کشورهای مصر، اردن، پاکستان، انگلیس، آمریکا، فرانسه، آلمان، ایتالیا، هلند، یونان و کره جنوبی حضور داشتند که آخرین چالش‌ها و راهکارهای ایجاد امنیت و دفاع از کشورها در آن مورد بحث و تبادل‌نظر قرار گرفت.

تعلیق مذاکرات صلح سودان

● ریک مچار، مشاور رئیس‌جمهوری سودان جنوبی و رئیس کمیته میانجیگری در مذاکرات صلح سودان میان دولت این کشور و جنبش‌های مسلح، از نزدیکی زمان امضای صلحی جامع میان طرف‌های سودانی خبر داد و اعلام کرد مذاکرات صلح تا ۲۱ نوامبر به حالت تعلیق درمی‌آید.

توافق باورنکردنی با پیونگ‌یانگ

● دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در جریان نشست اخیرش با کابینه دولت خود درباره تلاش برای انعقاد یک توافق با کره شمالی گفت: این توافق‌های تجاری باورنکردنی هستند و فرقی نمی‌کند مربوط به کره شمالی باشند یا کره جنوبی و احتمالا در این مورد قرار است اتفاقاتی نیز در ارتباط با کره شمالی رخ دهد.

درخواست کاتالونیا برای مذاکره با اسپانیا

● به دنبال چندین روز اعتراضات گسترده و گهگاه خشونت‌آمیز معترضان بر سر حبس ۹ نفر از رهبران جدایی‌طلب، کیم تورا، رئیس دولت منطقه‌ای کاتالونیا، از اسپانیا درخواست کرد تا طرفین درباره خودمختاری گفت‌وگو کنند.

درخواست آمریکا از ناتو

● مارک اسپر، وزیر دفاع آمریکا، از متحدان این کشور در ناتو می‌خواهد تا برای دفاع از عربستان و منطقه خلیج‌فارس در برابر آنچه تهدیدهای ایران خواند، کمک بیشتری ارائه کنند.